

Mathilde Nyvang Hostrups tale ved Børnenes Kulturmøde på Kulturmødet Mors

Taler

Mathilde Nyvang Hostrup
National programchef, Playful
Learning

Dato

20. august 2026

Sted

Monas Plads, KulturVejen

1

En opsang til de voksne om at beskytte børnenes kultur og frie leg!

5 Vi voksne har skabt et system omkring vores børn, hvor vi i misforstået omsorg risikerer at kvæle det, vi allerhelst vil beskytte. Børnekulturen, legen, kreativiteten og den frie udfoldelse drukner i kasser, test, kontrol og et uendeligt voksenønske om at styre alt.

10 Det er på tide, at vi voksne letter foden fra pedalen og giver børnene deres verden og deres kultur tilbage.

Jeg står her i dag som en, der har viet mit arbejdsliv til at forstå, hvordan vi skaber grobund for børns trivsel, læring og deltagelse i betydningsfulde fællesskaber. Som repræsentant for professionshøjskolerne og vores forsknings- og udviklingsprogram Playful Learning, ved jeg, at vi uddanner de vigtigste professionelle voksne omkring børnene: vores lærere og pædagoger. Men jeg står her også som et menneske, som mor, som samfundsborger der er bekymret for, hvad vi er ved at gøre ved barndommen i vores iver for at styre, kvalitetssikre, måle og kontrollere alting. Vi risikerer at kvæle børns livsverden, børnekulturen og børns grundlæggende måde at være i verden på: nemlig gennem legen, kunsten, kreativiteten, fantasien, udfoldelsen.

25 I Playful Learning er leg ikke kun for sjov. Det er dybt alvorligt. Det er livskraft, vores måde at være i verden på. Legen er helt grundlæggende for mennesker, børn som voksne, og det mest naturlige for børn og unge.

Prøv lige at lukke øjnene. Tænk tilbage på en leg fra din barndom. Et positivt minde.

Jeg husker min egen barndom i udkanten af en lille midtjysk by. Vi byggede huler i jordskrænterne. Vi indrettede hulen. Tog dåsemad med i hulen og legede, at vi skulle overleve. Jeg husker også alle legene med at klatre i træer, højere og højere, og vi blev ude til det blev mørkt. Og ved I, hvad jeg aldrig
 35 husker? Jeg husker aldrig at der var en voksen. Ingen forstyrrede os. Ingen vurderede vores hulebyggeri, ingen målte vores evne til at samarbejde, ingen korrigerede os, sagde det var for farligt, for mørkt og ingen havde en holdning til, om vi lærte nok. De lod os være i vores egen verden. Hvis vi ikke kom hjem til tiden, blev maden kold. Og så spiste vi den kold.

Det var ikke, fordi mine forældre var ligeglade. Det var fordi det var helt naturligt for dem at respektere, at vi havde vores egen kultur, vores egen kreativitet, fantasiverdener, risikofyldte lege og vores egne fællesskaber. Forbudt for voksne.

I dag har vi vendt det på hovedet. Vi har bygget et samfund med så faste kasser, at børnenes verden mange steder er blevet en voksenkonstruktion. Vi har installeret vores voksenorienterede kontrolgen i vores folkeskoler og dagtilbud, fordi vi tror, at hvis vi bare måler nok, styrer nok og tester nok, så sikrer vi
 50 kvaliteten. Men resultatet er det modsatte: Aldrig har flere børn kedet sig i skolerne. Og aldrig har legen i dagtilbud været så meget under pres.

Det er ikke børnenes skyld. Selvom stærke stemmer og diskurser kan sige det modsatte om 'nutidens børn'. Det er os – de voksne – der har skabt rammerne.
 55 Vi har skabt et system, der i sin jagt på det målbare, kvæler børns autonomi, deres kreative udtryk og deres frie fællesskaber. Vi bygger skolen på en voksenmåde, med voksne forståelser af, hvordan man lærer bedst. Og resultatet er, at flere børn end nogensinde står uden for de sociale og faglige fællesskaber.

60 Som fagperson ved jeg, at legen ikke bare er leg. Siden 2018 har vi forsket i leg, børnekultur og børnefællesskaber i dagtilbud, skoler og fritidsliv. Og vi ved at: Legende tilgange støtter børns trivsel, deres nysgerrighed og deres lyst til at lære. Børn, der får lov at være skabende, udvikler en stærkere faglig identitet og en bedre evne til at indgå i meningsfulde fællesskaber. Men hvad hjælper
 65 forskningen, hvis vi som system spænder ben for dens udfoldelse?

Vi svigter vores ansvar som voksne, når vi gør legen til en opgave, der skal løses

70 korrekt, frem for et rum, der skal åbnes. Det er ikke lærere og pædagoger, der fejler – de er fanget i strukturer, der sætter børns kultur, frie fællesskaber og leg under pres. Det er rammerne, vi skal ændre. Og vi har alle et ansvar. Politikere, forældre, uddannelsesinstitutioner, kommuner, alle.

75 Min opsang til os selv er derfor klar: Vi skal turde give slip på kontrollen for at genfinde ansvaret. Det er ikke et svigt at give børnene deres frihed og autonomi tilbage – det er det ultimative voksenansvar. Vi skal beskytte det rum, hvor børn kan være børn, hvor de kan eksperimentere med deres fantasi og udtrykke sig uden at blive målt på en skala.

80 Og så skal vi stå lige ved siden af, og hjælpe med at der er forskelligartede fællesskaber, store som små, så der er et fællesskab for alle. Dét er et sted vi kan lægge vores energi. For alt for mange børn og unge i dag står uden for fællesskabet. Kulturen, kunsten, kroppen, kreativiteten, musikken – der er et fællesskab for alle, men der er nogle der har brug for særlig støtte til at blive en
85 del af den.

Lad os pakke voksen-kontrollen væk, respektere børnenes stemmer, og at de ved bedst. Og lad os give legen og børnekulturen den plads, den har fortjent. Mens vi respektfuldt og nænsomt bidrager til at vores skoler, dagtilbud, fritidstilbud,
90 foreninger er professionelle kontekster, der aktivt og bevidst giver plads til børns stemmer, til legen, til børns kultur, mens vi som voksne arbejder med at udvide mangfoldigheden så flere børn kan være en del af fællesskaber.

For når vi giver børnene lov til at være i deres egen verden, giver vi dem også det
95 vigtigste værktøj til at kunne forandre vores.

Og hvis der er noget vi har brug for i verden lige nu, så er det børn og unge med forandringskraft. Og denne kraft udvikles når man oplever tilhør, fællesskaber, gnist, lyst, passion, mod og alt det børns legende fællesskaber rummer.

100 Så skal I tage én ting med fra denne tale, så håber jeg I husker: det er et voksenansvar at beskytte børns naturlige måde at være i verden på, ikke at måle den, kontrollere den eller kvæle den.

105 Tak for ordet.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

110 **Kildetype**

Digitalt manuskript

Tags

Agitationstale, Folkemødetale

URI

115 <https://www.dansketaler.dk/tale/mathilde-nyvang-hostrups-tale-ved-bornerenes-kulturmode-pa-kulturmodet-mors>

120

125

130

135

140

145